

دیپلماسی فردا

مچا فردا

۰ | ۱۶ | ۰

اگر من جای ظریف بودم

بن‌بست در انتهای خیابان سمت راست

علی بیگدلی

استاد دانشگاه شهید بهشتی

۱- امروز روزنامه‌ها پر شده از عکس‌های ولادیمیر پوتین، او به تهران می‌آید و گفته می‌شود این بار قرار است اقتصاد هدف اصلی سفر او باشد، روسیه قطعاً شریک تجاری خوبی برای ما خواهد بود، اما انکار در دستگاه دیپلماسی این تحلیل خریدار پیدا کرده که اگر بر جام به جایی نرسید، روسیه را برای خودمان داشته باشیم.
۲- در پاستور همه چیز تغییر کرده است، روحانی سال گذشته گمان می‌کرد که بر جام جا افتاده و راه‌های جدیدی ایجاد شده است، سرمایه‌گذاری‌های مختصر صورت گرفته این تصور را به وجود آورده بود که ایران موفق شده از دروازه‌های جهانی عبور کند، اما سخنرانی که ترامپ در مجمع عمومی انجام داد بر جام را به سمت پر تگاه کشاند، روحانی به‌جای اینکه در مجمع عمومی انجام داد بر جام را به آستین‌ها را بالا بزند و به ترمیم سیاست خارجی بپردازد، سیاست داخلی اش را تغییر داد، او به راست گرایش پیدا کرد؛ به اصطلاح می‌گویند روحانی به راست گردش کرده، اما انتهای رابطه با جناح راست برای روحانی بن‌بست است، هر قدر هم که او خودش را از ریشه جریان سنتی و راست بداند، دوستی این روزهای او با دلاولپسان تا اید ادامه ندارد و ممکن است فردا یا یک روز نزدیک آنها برای او یک دست انداز بزرگ ایجاد کند، کما اینکه یک روزنامه تندرو مخالف و تیتیر درشتی زده که «مادر تحریم‌ها آغاز شد».

۳- روحانی به اصلاح‌طلبان بیشتر احتیاج دارد، جواد ظریف باید به او یادآوری کند که آمریکا بر جام راه‌مانی‌کند، بلکه چون چوبی بالای سر ایران قرار می‌دهد، اما متأسفانه دیپلماسی ایران این روزها ناامید کننده است، آقای صالحی می‌گوید ما دوباره به نقطه صفر بازمی‌گردیم و عراقچی می‌گوید با آمریکایی‌ها مقابله می‌کنیم.
۴- روحانی گمان می‌کند با تاکتیک گردش به راست می‌تواند مانع از حمله دلاولپسان به برجام شود، اما چه اهمیتی دارد که آنها چه می‌گویند، این روزها سرمایه‌گذار داخلی میل ندارد که کاری انجام دهد و خارجی‌ها نیز امنیت می‌خواهند، آمریکا جریان مبادلات داری را به سوی ایران بسته است و این مورد باعث ایجاد مشکلاتی در روابط اروپا با ایران شده است، البته برخی از کشورها مانند فرانسه از یورو در معامله با ایران استفاده خواهد کرد که آثار روشنی بر اقتصاد ایران ندارد.

عدم استفاده از دلار در مبادلات بین‌المللی برای ایران مشکل به وجود خواهد آورد، کشور ما از نظر جغرافیایی، منابع و جمعیت کشور بزرگی است و الگویی مصرف ما دارد به الگوی مصرف اروپایی‌ها نزدیک می‌شود، باید به نوعی از سرمایه‌گذاران خارجی دعوت شود که حتی برای بازدید به کشور ما بیایند. گردش به راست روحانی، ممکن است کمی فشارهای داخلی را کم کنند، اما نتیجه برجام در داخل رقم نخواهد خورد پس بهتر است روحانی به فکر پایگاه رای خود باشند و آنها را نا امید نکند، وزرای جدیدی که وارد کابینه شدند، حتی میانگین حداقلی خواسته‌های عمومی را هم با خود حمل نمی‌کنند، پس به‌جای ادامه راه در خیابان بن‌بست، روحانی و مشاوران راه جدیدتری را انتخاب کنند.

۵- گسسل عمیقی بین آمریکا و اتحادیه اروپا به وجود آمده و از طرفی اتحادیه اروپا دارد به سمت چین می‌رود و قراردادهای گسترده‌ای با چین امضا می‌کند که این باعث نگرانی آمریکا شده است.

بنابراین، آمریکا حتی در آستانه انزوا ی سیاسی قرار گرفته است، بنابراین با پایل‌های که بغل هم می‌گذاریم نباید آمریکا دست به نقض برجام بزند؛ بنابراین بیشترین صحبت ظریف باید حول محور برجام باشد و شاید لازم باشد از آمریکا بخواهد که تحت تأثیر فشارهای بیگانه مثل عربستان سعودی و اسرائیل قرار نگیرد و در از تباطا با برجام یک واقعیت‌گرایی عقلانی در پیش بگیرد.

یادداشت

کاتسا و بالستیک‌ها

حسین بهشتی‌پور

کارشناس روابط بین‌الملل

مهم است که این قطعنامه‌ها لغو شده و قطعنامه «۲۳۳۱» جایگزین شده، باراک اوباما گفته بود که اگر زور مان می‌رسید، کل تأسیسات هسته‌ای ایران را جمع می‌کردیم، اما برجام یک معامله برد – برد بود که در دل آن طرفین به یک تعامل حداکثری رسیدند. آمریکا در نقض بر جام می خواهد تعهدات خود را زیر پا بگذارد.

این یک رویداد ویژه است، حتی تغییر نظام‌های سیاسی نیز منجر به نقض تعهدات نمی‌شود، ولی متأسفانه آمریکایی‌ها با تغییر یک دولت می‌خواهند قاعده بسازی را بر هم بزنند.

البته این فقط برجام نیست، ترامپ به دنبال

بر هم زدن نفتا، معاهده پاریس و هر چیزی است که آن را میراث اوباما می‌داند.

اینجا موضوع فقط بدعهدی آمریکا نیست، بلکه یک نظام بین‌الملل که همان شورای امنیت شامل روسیه، چین، انگلیس و فرانسه می‌شود، به همراه آمریکا باید تصمیم بگیرند و البته ۹ عضو دیگر شورای امنیت هم هستند؛ پس یکم، ما فقط با آمریکا طرف نیستیم، بلکه با مجموعه کشورها طرف هستیم.

دوم اینکه قبالا برای ما پرونده‌سازی هسته‌ای شده بود که این خود محور دوم دستاورد برجام محسوب می‌شود.

این پرونده سازی شامل ۱۲ قطعنامه شورای حکام اژانس بوده، شورای حکام در اژانس به عنوان شورای امنیت سازمان ملل است و این ۳۵ کشور حق اظهار نظر در وضعیت آن کشور و تصمیمات اتخاذ شده را دارند.

۱۲ قطعنامه محکومیت ایران در این پرونده‌ها بوده، تمام آنها که به طور قطع پایان یافته، اما از این مهم‌تر، ما چیزی داشتیم به نام «بی‌ام‌دی» که معروف به مطالعات ادعایی در مورد فعالیت‌های هسته‌ای نظامی ایران بوده، این هم یک گزارش از آقای آمانو، مدیر کل اژانس هست که در نوامبر ۲۰۱۱ منتشر شده در ۶۶بند و ۱۲ سرفصل آمده و می‌گوید: ایران اقداماتی انجام داده در جهت تلاش برای تولید سلاح هسته‌ای.

این فوق‌العاده حسند مهمی در محکومیت ایران بود که رسماً لغو شد. پس ما از برجام چه چیزی می‌خواستیم، جز آنکه سایه جنگ از سر ایران برداشته شود. با توجه به اجرای قانون کاتسا گزینه پیش روی ایران نیز کاملاً واضح است، اگر آمریکا از برجام خارج شود، ایران باید ببیند که

رمزگشایی از حضور بمب‌افکن‌های روسی در نوژه

روس‌ها از آسمان ایران کروز شلیک کردند

• مرتضی سیمباری •

روزنامه‌نگار

اتفاق روی داده است.»

در آن زمان وزارت دفاع روسیه با انتشار یک بیانیه حضور روس‌ها در ایران را به‌صورت کامل روشن کرد و آن را مورد تأیید قرار داد، اما وزارت دفاع و مجموعه نیروهای مسلح از دادن بیانیه خودداری کردند.

هم‌زمان با حضور رئیس‌جمهور روسیه در تهران، جانشین فرمانده کل ارتش به ابهاماتی پیرامون حضور نظامی روسیه در ایران پاسخ داد، ماجرا از زمانی آغاز شد که عکس‌هایی از حضور جنگنده‌های روسی در پایگاه هوایی نوژه در همدان منتشر شد.

این اتفاق با واکنش عمومی روبه‌رو شد، به گونه‌ای که حتی پای پارلمان نیز به ماجرا باز شد و نمایندگان مجلس نسبت به این موضوع واکنش نشان دادند و ۲۰ نماینده در نامه‌ای خواستار توضیحات لازم در این باره شدند. در همان زمان علی لاریجانی رئیس مجلس در پاسخ منتقدان بیان کرد که «با هماهنگی این

خارجی از خاک کشور ایران برای هدف قرار دادن اهدافی در خارج از این کشور استفاده می‌کرد، روسیه بعداز ظهر روز ۲۵ مرداد ماه اقدام به اعزام و استقرار ۴ فروند بمب‌افکن توپولف ۳۱۲م۳ و ۸ فروند بمب‌افکن سوخو ۳۴ در پایگاه سوم شکاری کاتئیکو نوژه (شاهرخی سابق) نیروی هوایی ارتش در مجاورت روستای کبودراحتگ همدان کرد.

پایگاه سوم شکاری کاتئیکو همدان خانه اسکادران‌های ۳۱ شکاری کاتئیکو و ۳۱ شناسایی کاتئیکو نی‌هاجا به ترتیب کار بر ۲۰ فروند جنگنده بمب‌افکن F-4E ملقب به فانتوم ۲ و پنج فروند هواپیمای شناسایی RF-4E است که در جنگ ایران و عراق خط مقدم و نوک حمله نیروی هوایی ارتش ایران در عملیات هوایی بر ضد عراق بود.

پیش از این پایگاه نوژه در مهرماه سال ۱۳۹۴

اتحادیه اروپا، چین، روسیه، کره جنوبی، ژاپن و کشورهای غربی دنبال‌رو آمریکا خواهند بود یا نه؟

اگر آنها راه خود را از آمریکا جدا کردند، ایران به توافق پایبند می‌ماند و مسیرش را ادامه می‌دهد. اما اگر آنها نیز دنبال‌رو آمریکا شدند و در واقع برجام را نقض کردند. ایران نیز از توافق خارج می‌شود و شرایط به پیش از برجام بازمی‌گردد.

آمریکابا رویکردی که در برابر ایران گرفته فضای دیپلماسی‌اش به سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۳ بازگشته است.

در آن زمان آمریکایی‌ها نمی‌توانستند جهان را متقاعد کنند، ترامپ به خوبی این موضوع را می‌داند برای همین سعی کرده برجام را به گروگان بگیرد تا بالستیک‌ها را در تهران کنترل کند.

وجود دارد.»

روسیه به یک کریسور هوایی مطمئن برای دسترسی به سوریه نیاز داشت و با توجه به افزایش تنش‌ها میان ترکیه و روسیه، این مسیر هوایی به ناگزیر از حریم هوایی ایران عبور کرد که البته این عبور ایران را در معذوریت قرار داد.

سربازها بیابند

اما ماجرای حضور روس‌ها در ایران تنها منحصربه‌بمب‌افکن‌ها نبوده است، مدتی قبل یکی از نمایندگان دوما ی روسیه پیشنهاد داده بود که سربازان روسی در ایران مستقر شوند.

به گزارش اسپوتنیک، ژیرنوفسکی در نشست دوما گفت: «پایگاه‌های سوریه برای ما کم است. ما به پایگاه‌هایی در خلیج فارس و اقیانوس هند نیاز داریم. نیروی دریایی ما تحت عنوان ناوگان اقیانوس هند باید در آنجا مستقر شود.»

رئیس فراکسیون حزب لیبرال دموکرات روسیه در دوما معتقد است روسیه باید دائماً حضور نظامی خارجی خود را افزایش دهد تا با آمریکا برابری کند. وی گفت: «ما به چند پایگاه همچون سوریه نیاز داریم» و پیشنهاد کرد نیروهای مسلح روسیه در ایران مستقر شوند.

همیشه مجوز نداشتند

احمد رضا پوردستان جانشین فرمانده کل ارتش جمهوری اسلامی ایران گفته است که سال گذشته در جریان استفاده جنگنده‌های روسی از پایگاه هوایی همدان برای حمله به مواضعی در سوریه، جنگنده‌های روسی با اخذ مجوز از مقام‌های ایران، موشک کروز به سوی اهدافی در سوریه شلیک کردند.

جانشین فرمانده کل ارتش ایران که با خبرگزاری تسنیم گفت‌وگو می‌کرد، گفت: «روس‌ها مسیر شلیک موشک کروز را حتماً به ما می‌دهند و مجوز می‌گیرند و با مجوز قرارگاه پدافند هوایی و ستاد کل، این پروازها و تیراندازی‌ها انجام می‌شود.»

پوردستان افزود: «بعضی مواقع هم بوده است که هواپیماهای روسی آمدند و به آنها مجوز داده نشده و برگشتند چون قبلاً کسب مجوز نکرده بودند. یعنی وقتی هواپیماهای روسی می‌خواهند بیابند باید هماهنگ کنند و ما به آنها مجوز می‌دهیم، همین‌طور نیست که سرشان را پایین بیندازند و بیایند و بخواهند از آسمان ایران رد بشوند، اول باید کسب مجوز کنند که این تعداد فروند هواپیما با سقف و مسیر پروازی مشخص و تمام مشخصات را به ما می‌دهند و ما به او مجوز می‌دهیم و به سایت‌های پدافند هوایی‌مان اطلاع می‌دهیم. اگر سایت پدافند هوایی‌ما هواپیما را شناسایی نکند، می‌زند و با کس می‌شوخی ندارد.»

البته قانون اساسی در اصل ۱۴۶ می‌گوید: استقرار هر گونه پایگاه نظامی خارجی در کشور هر چند به عنوان استفاده‌های صلح آمیز باشد ممنوع است، اما به نظر دو کشور در یک پیمان مشترک برای حضور روس‌ها در ایران به تعامل رسیده‌اند، هر چند لازم بود در آن زمان مجلس تبصره‌های لازم را ایجاد کند تا حضور نیروی خارجی شکل قانونی به خود بگیرد، هر چند که پوردستان می‌گوید این ایران است که تصمیم می‌گیرد که حضور روس‌ها در ایران چگونه باشد.

عکس: مجتبی محمدلو // ایرنا

بخواهد انجام دهد، آمادگی داریم و تمهیدات لازم اندیشیده شده است.

وی افزود: آن‌چه مسلم است خصومت‌های آمریکا ادامه دارد و ما در مقابله با زورگویی‌های آمریکا ایستادگی می‌کنیم و اجازه نمی‌دهیم که این توافق بین‌المللی که مورد تأیید سازمان ملل قرار گرفته و منافع و دستاوردهای زیادی برای ایران داشته اقدامات خصمانه آمریکا خدش‌دار شود. با همکاری با سایر کشورهای ۱۵۰۱ ایستادگی می‌کنیم و در صورت ضرورت برای هر سناریوی دیگری آمادگی داریم.

استحکام کافی بر خوردار است. کشورهای دیگر به‌ویژه اروپایی‌ها از موضع جمهوری اسلامی ایران حمایت می‌کنند. با اروپا و سایر کشورها در تماس هستیم. البته ما در تضمین اجرای برجام روی هیچ کشوری حساب باز نکرده‌ایم. به توانمندی‌های خودمان اتکا داریم. مسائل را رصد می‌کنیم و وزارت خارجه روزانه گزارشاتی به مقامات نظام، رئیس‌جمهور و رئیس مجلس ارائه می‌کند. معاون وزیر امور خارجه تأکید کرد: ما سناریوهای آینده را پیش‌بینی کردیم. گزینه‌های محتمل قابل دسترسی است. پیش‌بینی به مراجع ذیربط داده شده است و آن را به هیأت نظارت بر برجام ارائه کردیم. ما برای هر شرایطی که آمریکا

اقداماتی را انجام می‌دهد، برجام نشان داد از